

Ikt.sz.: 152-147/2011

Tárgy: Tájékoztató a környezet
állapotának alakulásáról

3. sz. előterjesztés

Deszk Község Önkormányzatának
Képviselő-testülete
részére

Deszk

Tisztelt Képviselő-testület!

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 46. § (1) bekezdésének e) pontja, valamint az 51. § (3) bekezdése alapján Deszk község környezeti állapotának alakulásáról a Képviselő-testület és a lakosság részére a következő tájékoztatást adom:

TÁJÉKOZTATÓ A KÖRNYEZET ÁLLAPOTÁNAK ALAKULÁSÁRÓL 2011.

I. A levegő állapota

Deszk levegőminőségére vonatkozó imissziós, illetve közvetlen mérési adatok nem állnak rendelkezésre.

A községben jelentős ipari légszennyezési forrás nincsen. Az önbevallásra kötelezett telephelyek száma az utóbbi években 1 volt, 10 pontforrással. Ennek adatai alapján sem állapítható meg jelentős légszennyezés.

Az **üledő por** mennyisége a megyében nem számottevő, határérték-túllépés valószínűsíthetően Deszk esetében sem jellemző (imisszió-határérték: 16 g/m²*30 nap), de erre vonatkozó mérési eredmények sajnos nem állnak rendelkezésre.

A nyári szárazságok és szeles idők idején a szántóföldi kiporzás jelentkezik levegőszennyező forrásként, ami azon kívül, hogy a talajok minőségét rontja, szennyezi a levegőt. Erre a megfelelő művelési módok és technikák bevezetése, a gazdák korszerű technológiák alkalmazására való ösztönzése jelenthet megoldást. Deszk esetében az utóbbi években megnövekvő átmenő forgalom miatt jelentős közúti közlekedés okozta környezetterhelés. Az M43-as autópálya 2011. áprilisi átadása óta azonban jelentősen, mintegy kétharmadával csökkent az átmenő személygépkocsi forgalom, a tehergépjárművek száma mintegy 90 %-al mérséklődött.

A **szálló por** magas koncentrációja eredményezheti a legrosszabb levegőminőség-értéket. Az egészségre a 10 mikronnál kisebb (10 mm) méretű por jelent nagyobb veszélyt, mert lejut a mélyebb légutakba. A por toxikus anyagokat is tartalmazhat, ez esetben megítélésük a toxikus anyag szerint történik. A növények leveleire rakódva gátolják a fotoszintézist, elzárják a légcserenyílásokat (sztómákat). A növények ezért fejlődésükben visszamaradnak. Termesztett

növények leveleire, termésére rakódva értéktelenné, felhasználhatatlanná teszik azokat. A szálló por tekintetében Csongrád megye levegője szennyezett, elsősorban a fűtési félévben voltak tapasztalható határérték túllépések.

Lakossági panasz a téli, fűtési félévben az egyes tüzelési technikák, nyáron a mezőgazdaság miatt szokott érkezni az önkormányzathoz. A fűtés kapcsán a legtöbb gondot az jelenti, hogy néhány háztartásban szalmával és emellett nem a megfelelő fűtési technikával, illetve nem erre kialakított berendezésben fűtenek, így az kellemetlen szaghatással jár. 2011. évben a jegyzőhöz egy esetben nyújtottak be ilyen problémával kapcsolatos kérelmet, azonban a jogszabályi változások miatt a levegőtisztaság-védelmi hatáskör ez év január 15. napjától Szeged MJV jegyzőjéhez került, így a beérkezett kérelmek ezt követően automatikusan áttételre kerülnek az eljáró hatósághoz.

A község területén a gázfogyasztók és a település lakóházainak aránya 94%-os volt, vagyis a lakások 94%-a rendelkezik vezetékessel gázzal.

Nyáron a trágyaelhelyezésből, kezelésből adódnak lakossági problémák. Ezt az önkormányzat igyekszik megfelelő gyorsasággal és a legjobb megoldás megtalálásával, a helyi állattartási rendelet betartásával orvosolni. Visszatérő probléma az Agrónia Kft. szarvasmarha telepéről kiáramló szaghatás. Az AlsóTisza-vidéki Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség a Kft-nek 2012. január 31-ig adott haladékos engedélyt a fejőházi-tejházi technológiai szennyvizek előírásoknak megfelelő gyűjtésére, elhelyezésére. Lakossági állattartó esetében egy esetben kellett eljárni nem szabályos trágyaelhelyezés ügyében.

A pollenek (ÁNTSZ Aerobiológiai Hálózatának adatai alapján)

Az ÁNTSZ Aerobiológiai Hálózata 2005. óta üzemeltet pollencsapdát Szegeden, az ÁNTSZ Dél- Alföldi Regionális Intézetének Csongrád megyei épületének tetején, melynek monitorozási területe 50 km sugarú területet fed le. 2006., 2008. és 2010. évben a parlagfű pollenkoncentrációjának értéke az országos értékeket a szezon nagy részében felülmúlta, 2011-ben azonban alacsonyabb volt az idei országos átlagértékeknél és az előző évek értékeinél is. 2005. augusztus végén (08.24-08.28.) volt pár nap az országos átlagnál magasabb terheléssel, 2007-ben szeptember közepén szintén egy hasonló időszak (09.11-09.15.) volt, míg 2009-ben az országos átlaggal megegyező értékeket mértek. 2010-ben a parlagfű augusztus végén, a többi allergén növény légköri pollenkoncentrációja április-májusban mutatta a legmagasabb értékeket (pázsitfűfélék, erna- és üröm-félék). Szegeden a 2011. évben hosszú ideig tartó csapdahiba (május 2-tól július 3-ig (9 hét) és július 13-tól 20-ig (8 nap) miatt a pollenszezon nagy részéről nincs adatsor. A nyári gyomok – köztük a parlagfű és az üröm – virágzását nem, vagy csak kevésbé érintette a kiesés. A parlagfű összpollenszáma és a mért legmagasabb napi maximum értéke is ebben az évben alacsonyabb volt a 2010-ben mértnél és az idei országos átlagértékeknél is. Az erős tüneteket kiváltó, nagyon magas terhelésű napok aránya kisebb volt, mint 2010-ben. A gombaspórák (*Alternaria* és *Cladosporium*) esetén 2005. és 2007. között magasabb, 2008. és 2010. között pedig az országos átlagnál alacsonyabb értékeket mértek a májustól október közepéig tartó időszakban. Az *Alternaria* csúcsidőszaka előző évben az idei csapdahiba miatt kieső időszakra esett, így szezonjának nagy részéről nincs elég adat. A csapdahiba utáni időszakra elmondható, hogy augusztusban inkább alacsonyabb, míg szeptemberben és októberben magasabb értékeket mértek, mint 2010-ben. A *Cladosporium* csúcsidőszaka a csapdahiba utánra tehető – és idén jelentősen magasabb terhelést mutat, mint 2010-ben. A minimális koncentráció mérséklődés azonban nem elegendő arra, hogy az allergiában szenvedő számaránya csökkenjen. Ezen probléma megoldásához nagyobb összefogásra van szükség, és a lakosság részéről is nagyobb odafigyelésre, együttműködésre. A jegyző a parlagfű-mentesítés érdekében több alkalommal a helyi újságon és plakátokon keresztül tájékoztatta a

lakosságot annak fontosságáról, illetve annak elmulasztása esetén alkalmazható szankciókat. Előbbiek betartását a közterület-felügyelő ellenőrzi. 2011. évben több tucat felszólítást küldött ki pl. a közterületek és magánterületek gyommentesítésével kapcsolatban. Szabálysértési eljárás lefolytatására egy esetben került sor, közérdekű védekezés elrendelését a jegyzőnek egy ingatlan esetében sem kellett elrendelnie. A község területén a hulladékok nyílt téri égetése a tilos, a közterület felügyelő több esetben szólított fel lakosokat a nyílt égetés beszüntetésére, szabálysértési eljárás lefolytatására nem került sor.

II. A vizek állapota

II. 1. Felszíni vizek

Folyóvíz mennyiségi jellemzői

Deszk közigazgatási területe teljes egészében mélyártéren fekszik. A település árvizek elleni védelmét a Maros I. rendű bal oldali töltése hívatott szolgálni mintegy 8,3 km hosszban, valamint a Kamara töltés 1600 fm hosszban. A védvonal ezen szakasza az ATIVIZIG Szegedi Szakaszmérnöksége kezelésében van. Az árvízvédelmi szakaszokon a biztonságot a vízfolyásokat keresztező létesítmények (zsilipek, átereszek, vezetékek) állapota határozza meg. A Deszket érintő öblözethez tartozó árvízvédelmi vonalak állapota megfelelő, a töltések megfelelő szintre kiépítettek, rendszeresen karbantartottak.

Deszk község közigazgatási területe határának egy szakaszát a Maros folyó képezi. A Maros vízszintjére csakúgy, mint más kontinentális területen lévő folyókra általában, jellemző a tavasz végi – kora nyári magas vízállás. A meder általános szélessége 100 méter, mélysége 6-8 méter. A folyó vízjárása és vízhozama erősen ingadozó, árvizei viszonylag gyors lefutásúak, 5-10, néha 20 napig tartanak, csak a torkolatvidéken fordulnak elő a Tisza tartós árhullámai miatt ezt meghaladó időtartamú árvizek.

Tisza és mellékfolyói múltbeli vízjárását vizsgálva az árvizek jelentős mértékű vízszintemelkedését tapasztalhatjuk. A Tisza és a Maros árhullám-egyidejűségű vizsgálata azt mutatja, hogy a Maros ritka árvizei szinte kivétel nélkül egybeesnek a tiszai áradásokkal,

Folyóvíz minőségi jellemzői

A Maros folyó bizonyul a megye legszennyezettebb folyóvizének. A Maros vízminősége már az ország területére érve meglehetősen rossz. Az elmúlt években gyakran előfordult, hogy a vizsgált komponenscsoportok az erősen szennyezett minősítést mutatták. A Nagylaknál a folyóba torkolló Élővíz-csatorna és a Makó felett befolyó Szárazér erősen szennyezett. A Tiszába torkollás előtt mért értékek a szennyvíztisztításnak és az öntisztulásnak köszönhetően valamivel kedvezőbbek, mint a felsőbb szakaszokon. Több korábbi szennyező ipari üzem megszűnésének, valamint Románia területén történő szennyvízberuházásoknak köszönhetően némileg javult a Maros vízminősége az utóbbi években, de továbbra is rendkívül komoly problémákat jelent a tisztítatlanul a folyóba ömlő kommunális és ipari szennyvíz, a háztartási hulladék, a kavics-, homok- és színesfémhányászat, valamint a nagyüzemi állattartás. A Maros vízminőségének javulását jelzi, hogy számos korábban kihaltak hitt vagy a folyó bizonyos szakaszairól eltűnt állatfaj újra megjelent, visszatelepült korábbi élőhelyére. A vízminőségére rendkívül érzékeny tiszavirág példányait korábban még Marosvásárhely környékén is megfigyelték, de a kérészfajta a szennyezések következtében teljesen eltűnt a folyóból, az elmúlt években azonban a tiszai torkolat felől fokozatosan visszatelepül, már Arad fölött is előfordul. A Maroson egyre inkább terjedőben vannak a szennyezésre szintén érzékeny más rovarfajok, kagylók, kételtűek és hüllők.

Az Alsó-Tisza-vidéki Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség Környezetvédelmi Laboratóriuma folyamatosan figyelemmel kíséri az élővizek, csatornák és

holtágak vízminőségét. Az észlelésekre országos törzshálózati, regionális és helyi jelentőségű mérőpontokon kerül sor, különböző rendszerességgel. A Maros-folyó makói szakaszán országos törzshálózati mintavételi hely üzemel.

Belvíz

A község területe a 11.03. sz. belvízvédelmi szakasz része, csatornákkal sűrűn átszótt terület. A külterületen két, az AlsóTisza-vidéki Vízügyi Igazgatóságához tartozó belvízelvezető csatorna található. A Szőreg–Deszk–Kübekházi főcsatorna a 83/1-es öblözet, vagyis a község nyugati részének, a Deszk–Fehértói főcsatorna pedig a 83/2-es öblözet, a keleti terület csapadékvizeit és belvizét gyűjti, és vezeti vizét a Maros felé. A többi csatorna társulati vagy önkormányzati kezelésben van. A 83/1-es öblözet területén átlagosan 2,1 m³/s az elvezetendő vízmennyiség.

A belterületi csatornákat a Deszki Település Üzemeltetési Nonprofit Kft. tartja karban. A külterületi belvízelvezető csatornák a szükséges méretben kiépültek és megfelelő karbantartás mellett szintén alkalmasak a terület belvizének a levezetésére. Az önkormányzati tulajdonú külterületi csatornák karban tartására magánszemélyekkel köt az Önkormányzat megbízási szerződést, 2011. évben 16 db megállapodással sikerült biztosítani ezen munkálatok elvégzését.

Külterületen, Deszk község közigazgatási területén több, állami tulajdonban lévő csatorna van. Elmondható, hogy ezen csatornák rendkívül rossz állapotban vannak, tisztításuk, kotrásuk évek óta nem történt meg, a zsiliprendszerek is leamortizálódtak.

A hirtelen lehullott extrém mennyiségű csapadék (2010. november 30. és december 2. között 46 ml) I. fokú belvízvédelmi készültség elrendelést indokolta 2010. december 03-án, melyet 2011. április 21-én vont vissza a polgármester. A belvízvédelmi készültség keretében vizek átemelésére (szivattyúzására), átereszek felbontására, új elvezető árok készítésére, meglévők kotrására került sor.

Csapadékvíz elvezetés

A belterületen lévő csapadékcatornák hossza kb. 23 000 fm. Ebből 1 510 fm zárt rendszerű, 2410 fm mederelemekkel burkolt, továbbá a fenékszínten burkolt 11 000 fm, a többi jellemzően lefolyással rendelkező földárok, vagy szikkasztó jellegű. 2010. évben a Kossuth-köz első szakasza, míg a Tisza utca Kossuth-köz felé eső utolsó harmada zárt rendszerűvé került átalakításra. 2011-ben elkészült a Tó és a Móra utcák kereszteződésében lévő átemelő, amely évek óta tartó mobil szivattyúzást váltott ki és mintául szolgálhat a kritikus helyek (Oroszhegyi utca vége, Szegfű – Május 1. utcák keresztezése) vízelvezetésének megoldására is. A község 2010. év márciusától rendelkezik a belterületi vízrendezés III. ütem vízjogi létesítési engedélyével, amely 5,3 km hosszú csapadékvíz-elvezető rendszer és nagyteljesítményű átemelő létesítését célozta meg. Jelenleg az engedélyben szereplő 2,3 km csapadékvíz-elvezető hálózat és átemelő létesítésének pályázati elbírálást várja az Önkormányzat, mivel a község utcáinak kb.35%-ában nincsen rendezve a csapadék- és belvíz elvezető csatorna.

II. 2. Felszín alatti vizek

A talajvíz mélysége és a talajvíztükör nyugalmi szintje között különbség előfordulhat, általában pozitív, átlagosan 2–3 m. Deszk területén a talajvízszint változásának követése a 491 sz. talajvíz figyelő kútban történik, mely 1954-ben létesült. A sekélyfúrásokban észlelt talajvíz jelentkezési mélysége a község belterületén átlagosan 2-3 m, egyes területeken 3–4 m.

Az Országos Kútkezelési Deszkre vonatkozó nyilvántartása szerint a településen 40 db fúrt kút van, melyek közül kettő már nem üzemel. A kutak talpmélysége 150 m és 300 m között változik.

Külön említést érdemel a New Flowers Kft. fúrt kútja, mely eredetileg szénhidrogén kutató fúrás volt, emiatt talpmélysége 2889 m. Nyugalmi vízszintje 9,7 méter, a kitermelt víz hőmérséklete 78 °C. A kút termálvizét a Kft. üvegházában hasznosítja.

A **talajvíz** minőségét döntően az emberi beavatkozások és a természeti tényezők határozzák meg. Az elszikkasztott szennyvizek szervesanyag- és ammónia tartalma a talajvízbe kerülve szennyezik azt. A felszín alatti víz további terhelésének megszüntetése érdekében a településen elkészült szennyvízcsatorna-hálózatot ki kell építeni a Marosmenti lakópark területén is.

A **rétegvíz-készlet** az Alföld és Csongrád megye legnagyobb és földtanilag leginkább védett helyzetű felszín alatti vízfélesége. A víz minőségileg sok esetben közvetlenül is felhasználható ivóvíz-ellátási célokra, de a megye déli területein, így Deszken is, oldott vas-, mangán-, arzén-, ammónia- és metántartalma miatt - ivóvízként történő fogyasztás előtt - kezelni szükséges. A vízműkuttakkal kitermelt víz II. osztályú rétegvíz, ami azt jelenti, hogy a víz a szabvány tűrhető határértékét meghaladó minőségű víz, amely üzemszerű kezeléssel, gazdaságosan ivóvíz minőségűre tisztítható.

Ivóvízellátás

A lakosság vezetékessé vízellátása felszínalatti vízkészletből teljesen megoldott. A víztermelő telep a község központjában (Móra utca) lévő 2 db mélyfuratú kútra települ. A telep üzemeltetője a Tisza-Maros Víziközmű Üzemeltető Kft. A kitermelt rétegvizet továbbítják az ivóvízhálózatba, az el nem fogyasztott mennyiséget pedig a hidroglobuszba. Az átlagos víztermelés 522 m³/d volt 2010-ben, a kapacitás 1632 m³/d. A nagyobb kapacitásra a szezonálisan felmerülő nagyobb igény miatt van szükség.

Az előregedett elosztó hálózat felújítása elengedhetetlen feladat, melyet a magas hálózati veszteség is indokol. A község vízkészlete védettnek tekinthető.

A Község ivóvíz minősége túlnyomó részben megfelel a 201/2001.(X.25) Kormányrendeletben előírt paramétereknek. A nem megfelelő paraméterek: arzén, ammónia és időnként a vas.

Az arzén határértékét a már említett rendelet módosította az EU-s normatíváknak megfelelően 50 µg/l-ről 10 µg/l-re módosította.

Az ammónia értéke is határérték feletti. Ez az elem azonban csak, mint indikátor szerepet tölt be. Ebben a formájában az egészségre ártalmatlan.

A vas értéke időnként lépi át a határértéket, az egészségre ártalmatlan.

A községi ivóvízben a nitrit illetve a nitrát értéke nem kimutatható.

	Ammónium mg/l	Nitrition mg/l	Nitrácion mg/l	Vas µg/l	Mangán µg/l	Arzén µg/l
201/2001.(X.25.) Korm. Rend. határértékei	0,5	0,5	50	200	50	10
I.sz. kút	0,77	< 0,02	< 1	201	40	16
II.sz. kút	0,89	< 0,02	< 1	157	35	16
Hálózat	0,86	< 0,02	< 1	164	37	16

Az Európai Unió normák elérése érdekében létrejött a Dél –Alföldi Régió Ivóvízminőség-javító Konzorcium, melynek Deszk Község Önkormányzata is a tagja. Célja, hogy a Dél –Alföldi Régió Ivóvízminőség-javító Programját koordinálja. Az elkészült koncepció alapján egy újabb kút fúrásával, illetve új víztisztítási technológia bevezetésével oldanak meg az ivóvíz vonatkozó kormányrendeletben foglalt határértékeinek a betartását.

III. A talaj állapota

Deszk talajainak kialakulásában a Tisza és a Maros közelsége nagy szerepet játszott. Általában elmondható, hogy a Maros fiatal öntései alatt megtalálhatók a Tisza-völgyre jellemző fekete agyagszintek. A fekete agyagréteget újabb üledék fedte el, de a fekete szint ma is jelentősen befolyásolja a talajok vízgazdálkodását, kémiai tulajdonságát.

A talajokról általában elmondható, hogy talajképző kőzetük glaciális, alluviális üledék; fizikai féleségük az agyag és a vályog között ingadozik; közepes víznyelésű és vízvezető képességű, erősen víztartó talajok; kémhatásuk gyengén savanyú; szervesanyag-készletük 50–100 t/ha között mozog.

Deszk területén található talajok az alábbi három főtípusba sorolhatóak:

- réti talajok,
- öntés talajok,
- szikes talajok.

Konkrét talajszennyező forrásként meghatározóak a házi emésztők és szikkasztók, valamint az illegális hulladéklerakó helyek, melyek rekultivációja igen fontos feladat.

A talaj eróziója Deszk térségében is jelentkező probléma, ennek elkerülése érdekében a mezővédő fasorok telepítése lehet megoldás. Az első ilyen kezdeményezés egyike volt a településrendezési tervbe is foglalt Lakóparkot nyugatról határoló fasor telepítése, amely sajnos magángazdálkodói ellenállásba ütközött. A külterületi útfásítás a település más részein is egyrészt a szomszédos területek művelőinek érdekeit sértik, másrészt az utak jelenlegi illetve a szükséges szélességének biztosításához további területek megvételére volna szükség.

Területhasználat

A község közigazgatási területe 5205 ha, ebből belterület 262, külterület pedig 4943 ha. A község területén a történelmi időkben sem volt jellemző a tanyavilág. A tanyák száma soha nem haladta meg a 200-at, jelenleg 22 található a területen.

Deszken a területhasználat az utóbbi években jelentősen nem változott. A szántó és a legelő művelési ág aránya 0,2 %-kal csökkent, míg a kivett és az erdő művelési ág területeinek aránya 0,2 %-kal nőtt.

IV. Táj, természeti értékek

Deszk déli közigazgatási határán húzódó tiszai övzátonyok láthatók, melyek egészen a település alá benyúlnak. Ezek sok esetben az esetleges belvízveszélyes területeket is kijelölik.

A táj elemei közé tartoznak az ártéri ligeterdők, melyeken napjainkban szintén megfigyelhetők a táj degradálódásának jelei. Egyre több ártérben a fűz-nyár (puhafás) ligeterdőket tölgy-köris-szil (keményfás) erdők váltják fel, ami a szárazabbá válás jele. Deszk esetében ez a tendencia még nem, vagy nagyon csekély mértékben jelentkezik.

A község területén található természetvédelmi értékek a kunhalmok

A település egyik legfontosabb természeti értéke a Maros-holtág, melyet horgásztóként hasznosítanak.

Az 1-es és 2-es tó a 'Maros Ponty' Horgász Egyesület tulajdonában, a 3-as tó a Fix Ponty Kft. tulajdonában van. Aktív horgászati tevékenység az 1-es és 3-as tavakon folyik. A 3-as tó medrének és partfalának rendezése a közelmúltban megtörtént, míg az 1-es és 2-es tó esetében komolyabb partfalvédelmi és vízminőség megőrzési tevékenységek váltak szükségessé. Mindhárom tó esetében a vízutánpótlás megoldása sürgető feladat.

Deszk területén található Natura 2000 által érintett földterület.

A helyi védelemre érdemes terület a községben a Gerliczy-kastély parkja és kertje. 2011. évben a jegyző 6 db fa kivágására adott engedélyt a védett területről, mivel ezen fák korhadtak, betegek voltak. A fák pótlása a kastélykertben szakképzett kertész irányításával folyamatosan történik. A kastélykert történeti kertnek minősül, országosan is számottevő kerti struktúrákkal, amelyek védelme, ill. szükség szerinti rekonstrukciója ajánlott. A KEOP-2009-3.1.3 'Gyűjteményes növénykertek és védett történeti kertek megőrzése és helyreállítása' pályázati konstrukcióban az elmúlt években támogatás volt igénybe vehető a feladatra. Amennyiben ez a konstrukció a jövőben is rendelkezésre áll, úgy megfontolandó pályázat benyújtása.

A község észak-keleti részén, a Maros töltése mellett a gátórház közelében található egy tekintélyes kocsányos tölgyfa, mely a helyi lakosok elmondásai szerint 300 éves. A fa helyi védettség alá helyezése ajánlott.

Az önkormányzat a lezárt római katolikus temető tölgy- és vadgesztenye fasorait helyi természeti védelemben részesítette 2006. évben.

Az Önkormányzat kiemelt feladatának tekinti a község területén a parkosítást, a meglévő zöldterületek gondozását. A község közterületeit a Deszki Település Üzemeltetési Nonprofit Kft. gondozza. Az UMVP. III. tengely „Falufejlesztés, falumegújítás” sikeres pályázat során lehetőség nyílt 224 db facsemete Felszabadulás utcában történő elültetésére, valamint mintegy 1300 cserje és 200 facsemete Alkotmány utcában történő telepítésére. Szeged felől a településre érkezve az út jobb oldalán előnevelt platánfák kerültek elültetésre, míg a másik oldalon díszcseresznye fák lettek telepítve oly módon, hogy közöttük összefüggő gyöngyvessző cserje-sor lett elhelyezve. A projekt részeként megvalósult a Szabadidőpark parkosítása is. A kialakított két játszótéren/kalandpályán 122 db fát és 610 cserjét ültettünk be.

Kormányrendelet rendelkezése alapján jegyzői hatáskör a közterületen lévő fák kivágásának az engedélyezése, 2011. évben 7 esetben került erre sor. Az elmúlt évek tapasztalatai szerint elmondható, hogy a lakosok igyekeznek jogkövető módon eljárni, az 1 éven belül történő újratelepítési kötelezettségüknek eleget tesznek, és az Önkormányzat által ajánlott díszfákkal teszik azt.

V. Élővilág

Deszk község területén a víz volt a legfontosabb tájalakító természeti tényező. Ennek megfelelően mocsári tölgy-, kőris- és juharerdők borították a területet.

Mára a folyószabályozás és a belvízrendezés hatására csak egyedi esetekben találhatunk a Maros hullámtéren mocsártölgy-erdőt. Az átalakított tájban tiszta törzsállományú füzesek és ültetett nemes nyárasok, valamint telepített tölgyesek díszlenek. A hullámtéren kívül kis foltokban található erdők, illetve fasorok, melyek állományában elsősorban az akác és valamelyik hazai nyár dominál. A megmaradt vizes területeken (kubikgödrök, csatornák, holtágak) ma is a nád és a gyékény az uralkodó.

A táj átalakításával az állatvilág is jelentősen megváltozott. Korai feljegyzések a területen élő

emlősállatok közt említik a rókat, a farkast, a vidrát, a vadmacskát és a hódot. Mára az emlősök közül az őz, a nyúl, az ürge, a mezei pocok, valamint a csatornák mentén a hörcsög és a vakond található meg. A madarak közül a fácán, a fogoly, a fűrj, a varjú és a gerle tartozik a helyi állatvilághoz és a táj arculatához.

A központi szabályozáson túl helyi rendelet is szabályozza az állattartás feltételeit községünk területén. A közterület felügyelő több esetben tett feljelentést önkormányzati rendelet megsértése, valamint veszélyeztetés kutyával szabálysértés elkövetése miatt, melyekben a jegyző járt el.

Egy esetben történt 8 napon túl gyógyuló személyi sérüléssel járó baleset, melynek közvetett módon a kiváltó oka a közterületen lévő kutyák voltak. A sértett a bűncselekmény miatt rendőrségi feljelentést tett. Továbbá egy esetben magam tettem rendőrségi feljelentést állatkínzás bűncselekmény elkövetése miatt.

Községünkre szerencsére nem jellemző, hogy kóbor kutyák hordákban járnak a település utcáit. Azonban előfordul - ez leginkább a kötelező eboltás időszakában-, hogy megnő a közterületen kóborló ebek száma. Ez év elején a Makói Kommunális –és Közbeszerzési Kft-vel megbízási szerződést kötöttem, mely alapján jogosultak vagyunk a településünkön befogott kutyákat a makói gyepmesteri telepre elszállíttatni, illetve a megfelelő végzettséggel rendelkező gyepmesterük a településen az állatokat jogosult befogni, ha szükséges, altatólövedék használatával. A közterületről befogott kutyák 1-2 napos ideiglenes elhelyezése a Deszki Kft. telephelyén kulturált körülmények között lehetséges.

Sajnos, általános tendencia községünkben is, hogy az ebtartók egy része nem tesz eleget az eboltatási kötelezettségének, annak ellenére, hogy mindkét állatorvos 4-4 alkalommal állt az eboltó pontoknál a lakosság rendelkezésére. A jegyző a problémát - tételes kimutatást mellékelve-jelezi az illetékes szakhatóságnak.

VI. 4. Zaj- és rezgésterhelés

Lakossági panasz nem vagy csak igen ritkán érkezik az önkormányzathoz ilyen ügyben. A zajjal kapcsolatos helyi szabályozásról a helyi környezet védelméről szóló 8/2005. (IV. 04.) Ör. rendelkezik.

Az M43 autópálya megépítésének a hatására jelentősen csökkent az átmenő forgalom településünkön, így ezáltal a település zaj- és rezgésterhelése.

A nem közlekedési eredetű zajterhelések közül Deszk esetében az üzemi és szabadidős létesítményből, tevékenységből származó zaj nem jellemző, ennek határértékei a településen nappal 50, éjszaka 40 dB.

Az építőipari kivitelezések során keletkező zajterhelés maximuma a terhelés hosszától függően 65-től 40 dB-ig terjedhet. A kivitelező kérésére ezek a határértékek átmeneti időszakra - módosíthatóak.

VII. 5. Hulladékgazdálkodás

Kommunális hulladék kezelése:

Deszken a község délkeleti szélén található a régi hulladéklerakó telep, a lakott területtől kb. 200 méterre. A felhalmozódott szemétdombban komposztálható növényi maradványok, üveg, gumi, fólia, fémhulladék, építési törmelék, veszélyes hulladék, stb. található összekeveredve. A lerakó nincs szigeteléssel, szivárgó rendszerrel ellátva - nem a mai, környezetvédelmi követelményeknek megfelelően alakították ki - jelenleg már nem üzemel. A deszki hulladéklerakóra beszállítás 1999 óta nem történt, az önkormányzat 2000-ben véglegesen bezárta a lerakót. A depónia egy elkészült tanulmány alapján talajvízzel nem érintkezik, a területen számottevő szennyezés nem észlelhető. A telep rekultivációja ez évben megtörtént.

A hulladékszállítási közszolgáltatás igénybevétele kötelező a lakosok számára, melyet a Csongrád Megyei Településtisztasági Kft. végez.

A község területén időnként kialakuló illegális hulladéklerakókat a közterület-felügyelő figyelmezteti és ellenőrzi. A Deszki Település Üzemeltetés Nonprofit Kft. folyamatosan végzi az illegális hulladéklerakók felszámolását, továbbá a „Föld Napja” alkalmából a Vadásztársaság tagjai és egyéb önkéntesek több száz zsák szemetet gyűjtenek össze minden évben a külterületi erdősávokból, földekről, gyepekről.

2008. tavaszán megtörtént a településen a hulladékudvar átadása, amely a lakosság körében egyre népszerűbb. 2010. évtől - önkormányzatunk kezdeményezésére- újra van településünkön a Csongrád Megyei Településtisztasági Kft. által végzett lomtalanítás, mely immár hagyományosan október közepén kerül megtartásra.

A kiskertek területéről történő szemétszállítás szervezett kialakítása a jövő év feladata, a különböző konstrukciók kialakítása a szolgáltatóval együtt történik.

Szelektív hulladékgyűjtés

A kialakított hulladékudvar és hulladékszigetek (6 db) „átmeneti lerakó” funkcióval biztosítják a hulladékok alapvető szelektivitását, egyfajta begyűjtő hálózatot alkotva. Sajnos, ez évben (a nyár folyamán) ideiglenes jelleggel meg kellett szüntetni a szelektív hulladékgyűjtő szigetek üzemeltetését, mivel a lakosság egy bizonyos része nem rendeltetésszerűen használta azokat. A gyűjtőszigetek visszahelyezése ez év végéig megtörténik azzal, hogy a területeket térfelügyelő kamerával látjuk el, és a nem rendeltetésszerű használatot szankcionáljuk.

Veszélyes hulladék:

A község területén elsősorban a háztartásokban keletkező veszélyes hulladékokkal kell számolni, illetve a település mezőgazdasági jellegéből adódóan növényvédőszer maradványokra, fóliákra, valamint műhelyekből kikerülő festékes dobozokra lehet számítani. Ezek szelektív gyűjtését meg kell oldani.

Emellett meg kell említeni az állati hullákat, melyeket korábban a döngkútra lehetett elszállítani, amely 2008. július 01.-től nem üzemel Jelenleg az állati hullák elszállításáról a tulajdonos köteles gondoskodni. Itt megemlíteném, hogy ez évben ismeretlen eredetű szarvasmarha tetemet „hagytak el” Deszk közigazgatási területén, melynek tetemes elszállítási költségét önkormányzatunknak kellett megfizetnie.

VIII. 6. Szennyvízkezelés

Csongrád megyében a települések csatornázottsága, a csatornahálózatba bekapcsolt lakások száma jelentősen elmarad a vezetékes vízellátásba bekapcsolt lakások számától, vagyis a közműolló nyitott.

Deszk településen a szennyvízcsatorna beruházás kapcsán 2007. év végére csaknem 100%-os lett a csatornázottság, így a közműolló mutatói is pozitív irányba változtak

Az ISPA projekt keretében készült el Deszk, Kübekháza, Tiszasziget és Újszentiván községek csatornázása és a szegedi biológiai szennyvíztisztító telep, aminek következtében teljesülnek a befogadó Tisza folyóra előírt környezetvédelmi előírások. A szennyvíz beruházás a Marosmenti lakópark területén található ingatlanokra nem terjedt ki, mivel a csatorna tervezés időszakában a területen még nem voltak lakóingatlanok. Ennek a területnek a csatornázása továbbra is feladatként jelentkezik.

A bevizsgált szennyvízminták alapján megállapítható, hogy nem minden esetben csak kommunális eredetű szennyvíz kerül az elvezető rendszerbe. A táblázat alapján megállapítható, hogy az ammónia terén történő túllépés az állati eredetű (trágyalé). A SZOE túllépésének oka pedig a zsírok, olajok bejuttatása a rendszerbe. Ezek mellett folyamatosan tapasztaljuk bizonyos használati eszközök (cipő, ruha, ház körüli egyéb) bejuttatását, mely elsősorban az elvezetés (dugulások, szivattyú megszorulások) folyamatosságát akadályozzák.

	Ammónium mg/l	ph	KOI mg/l	SZOE mg/l	Foszfor mg/l	BOI mg/l
28/2004. KvVM rendelet határértékei	100	6,5-10	1000	50	20	500
Vizsgálati értékek	95-110	7,35-7,55	1020-1087	55 - 60,3	12,5-18,9	550-600

IX. A 2005-ban jóváhagyott program megvalósulásának értékelése

Deszk Község Önkormányzata által a 2005-ben elfogadott (kettő évente felülvizsgált) Települési környezetvédelmi programban megfogalmazott programok, azokon belüli feladatok nagy része részben, vagy egészben teljesült, egy részük folyamatban van. Pozitív eredményként értékelhető mindez, hiszen kistelepülések esetében sajnos sokszor a működési, fenntartási problémák mögött héttérbe szorulnak a környezetvédelem, a fenntarthatóság szempontjai.

Deszk, 2011. november 15.

